

**Γνωμοδότηση 7/2025 σχετικά με το σχέδιο εκτελεστικής
απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σύμφωνα με τον
κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 για την επαρκή προστασία των
δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον Ευρωπαϊκό
Οργανισμό Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας**

Εκδόθηκε στις 5 Μαΐου 2025

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Συνοπτική παρουσίαση

Στις 4 Μαρτίου 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε τη διαδικασία έγκρισης του σχεδίου εκτελεστικής απόφασής της (σχέδιο απόφασης) σχετικά με την επαρκή προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΟΔΕ ή Οργανισμός) ¹.

Στις 5 Μαρτίου 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων («ΕΣΠΔ»). Η αξιολόγηση του ΕΣΠΔ σχετικά με την επάρκεια του επιπέδου προστασίας που διασφαλίζεται από τον ΕΟΔΕ έχει πραγματοποιηθεί με βάση την εξέταση του ίδιου του σχεδίου απόφασης, καθώς και με βάση την ανάλυση των εγγράφων τεκμηρίωσης που τέθηκαν στη διάθεσή του από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το ΕΣΠΔ επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση του νομικού πλαισίου και των κανόνων προστασίας δεδομένων που ισχύουν για τον ΕΟΔΕ, καθώς και των ένδικων μέσων που τίθενται στη διάθεση των φυσικών προσώπων στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης των δημόσιων αρχών σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από τον ΕΟΧ στον ΕΟΔΕ.

Το ΕΣΠΔ αξιολόγησε επίσης κατά πόσον οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο νομικό πλαίσιο του ΕΟΔΕ εφαρμόζονται και είναι αποτελεσματικές, εστίασε δε την αξιολόγησή του ιδίως στην εποπτεία και την επιβολή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διεθνών οργανισμών.

Το ΕΣΠΔ χρησιμοποίησε ως κύριο έγγραφο αναφοράς για την παρούσα εργασία τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια που εγκρίθηκαν από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 ².

Το ΕΣΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι το πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ παρουσιάζει πολλές ομοιότητες με το πλαίσιο προστασίας δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα που τυγχάνουν προστασίας και τις αρχές προστασίας δεδομένων.

Κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι ορισμένες πτυχές χρήζουν περαιτέρω διευκρινίσεων και στενής παρακολούθησης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει ότι, στο πλαίσιο της δομής διακυβέρνησης της προστασίας των δεδομένων που εφαρμόζεται από τον ΕΟΔΕ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας (δηλαδή το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας) παραμένει η οντότητα που φέρει την τελική ευθύνη για τις παραβάσεις των κανόνων προστασίας των δεδομένων.

Όσον αφορά τις περαιτέρω διαβιβάσεις, το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η απαίτηση να μην υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας δεν αναφέρεται ρητά σε σχέση με τις αποκαλούμενες «διαβιβάσεις» δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε δημόσιες αρχές στα συμβαλλόμενα κράτη του ΕΟΔΕ. Το ΕΣΠΔ ζητεί από την Επιτροπή να διευκρινίσει το σημείο αυτό και να διευκρινίσει ποιες εγγυήσεις ισχύουν όταν διαβιβάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στο συγκεκριμένο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Δεδομένης της στενής σύνδεσης μεταξύ του υπεύθυνου προστασίας δεδομένων (ΥΠΔ) και του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων (ΣΠΔ), καθώς και της σημασίας των ερευνητικών, ελεγκτικών και διορθωτικών εξουσιών, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή να αποσαφηνίσει περαιτέρω τη μεταξύ τους

¹ Δελτίο Τύπου https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_25_613.

² Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έγγραφο εργασίας WP 254 αναθ.01, το οποίο εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018 και εν συνεχεία εγκρίθηκε από το ΕΣΠΔ.

αλληλεπίδραση, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των ερευνητικών, ελεγκτικών και διορθωτικών εξουσιών, καθώς και να αποσαφηνίσει τον ρόλο του ΥΠΔ κατά τη διεκπεραίωση των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων και τον ρόλο του, εάν υφίσταται, στη διαδικασία υποβολής καταγγελιών ενώπιον του ΣΠΔ. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι (αιτιολογημένες) γνώμες του ΣΠΔ που εκδίδονται στο πλαίσιο της διαδικασίας καταγγελιών παραμένουν μη δεσμευτικές και καλεί την Επιτροπή να επαληθεύσει και να διασφαλίσει ότι οι εξουσίες του ΣΠΔ είναι δεσμευτικές στο συγκεκριμένο πλαίσιο, καθώς και να αξιολογήσει κατά πόσον θα μπορούσαν να προβλεφθούν πρόσθετες εγγυήσεις για τον σκοπό αυτό.

Το ΕΣΠΔ ανέλυσε επίσης το νομικό πλαίσιο του ΕΟΔΕ όσον αφορά την πρόσβαση και τη χρήση από τις δημόσιες αρχές των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την Ένωση στον Οργανισμό. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η αξιολόγηση της πρόσβασης της κυβέρνησης στην παρούσα υπόθεση είναι διακριτή από την αντίστοιχη αξιολόγηση του επιπέδου προστασίας που παρέχει μια τρίτη χώρα. Το συγκεκριμένο σενάριο μιας απόφασης σχετικά με την επαρκή προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από έναν διεθνή οργανισμό απαιτεί την επανεξέταση των κανόνων που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο εν λόγω οργανισμός επεξεργάζεται τα κυβερνητικά αιτήματα πρόσβασης.

Όσον αφορά τα συμβαλλόμενα κράτη, οι ασυλίες του ΕΟΔΕ συμπληρώνονται από υποχρέωση συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτό, ο ΕΟΔΕ μπορεί να παραιτηθεί από τα προνόμια της ετεροδικίας και της μη υπαγωγής σε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, προκειμένου να ανταποκριθεί σε κυβερνητικά αιτήματα πρόσβασης. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει περαιτέρω, ιδίως όσον αφορά τα αιτήματα πρόσβασης για σκοπούς επιβολής του νόμου και εθνικής ασφάλειας, τον τρόπο με τον οποίο η υποχρέωση συνεργασίας σχετίζεται με την έννοια της ασυλίας. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει επίσης την εξουσία και την έκταση της διακριτικής ευχέρειας του προέδρου κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με αίτημα συνεργασίας.

Εάν ο ΕΟΔΕ επιλέξει να συμμορφωθεί προς αίτημα πρόσβασης από συμβαλλόμενο κράτος, ισχύουν οι απαιτήσεις για τις διαβιβάσεις. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, ανεξάρτητα από το αν το συμβαλλόμενο κράτος είναι κράτος μέλος του ΕΟΧ ή αν χαρακτηρίζεται ως τρίτη χώρα από τη σκοπιά της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι απαιτήσεις του κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ, στον βαθμό που απαιτείται για τη διαπίστωση της ουσιαστικής ισοδυναμίας, πρέπει να εκπληρωθούν επαρκώς και καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει ποιες διασφαλίσεις εφαρμόζονται σε τέτοιες περιπτώσεις.

Πίνακας περιεχομένων

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.1	Δομή και πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ	6
1.2	Ιδιαιτερότητες των διεθνών οργανισμών	7
1.3	Προνόμια και ασυλίες του ΕΟΔΕ	7
1.4	Διακυβέρνηση προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ	8
2.	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	9
2.1	Αρχές σχετικά με το περιεχόμενο	9
2.1.1	Έννοιες	9
2.1.2	Αρχές προστασίας δεδομένων	9
2.2	Ατομικά δικαιώματα	10
2.3	Περιορισμοί στις περαιτέρω διαβιβάσεις	12
2.3.1	Διαβιβάσεις (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα	12
2.4	Διαδικαστικοί μηχανισμοί και μηχανισμοί επιβολής	14
2.4.1	Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων και συμβούλιο προστασίας δεδομένων	15
2.4.2	Ερευνητικές και διορθωτικές εξουσίες	16
2.4.3	Διαδικασία υποβολής καταγγελιών ενώπιον του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων 18	
2.4.4	Μηχανισμοί έννομης προστασίας και διαιτησία	19
3.	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ 20	
3.1	Επεξεργασία αιτημάτων πρόσβασης κυβερνήσεων σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ	21
3.2	Περιορισμός των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων	23
4.	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ	23

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Έχοντας υπόψη το άρθρο 70 παράγραφος 1 στοιχείο ιθ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (εφεξής «ΓΚΠΔ»),

Έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και ιδίως το παράρτημα ΧΙ και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 154/2018, της 6ης Ιουλίου 2018 ³,

Έχοντας υπόψη το άρθρο 12 και το άρθρο 22 του εσωτερικού κανονισμού του,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Το κεφάλαιο V του ΓΚΠΔ καθορίζει τις προϋποθέσεις για τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό. Οι διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να πραγματοποιούνται βάσει απόφασης επάρκειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (άρθρο 45 ΓΚΠΔ) ή, σε περίπτωση απουσίας απόφασης επάρκειας, όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία παρέχει κατάλληλες εγγυήσεις, μεταξύ άλλων εκτελεστά δικαιώματα και ένδικα μέσα για το υποκείμενο των δεδομένων (άρθρο 46 ΓΚΠΔ). Σε περίπτωση απουσίας απόφασης επάρκειας ή κατάλληλων εγγυήσεων, η διαβίβαση ή το σύνολο διαβιβάσεων σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό πραγματοποιείται μόνον υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις (άρθρο 49 του ΓΚΠΔ).
2. Το ΕΣΠΔ υπενθυμίζει ότι οι αποφάσεις επάρκειας διασφαλίζουν τη συνεχή προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από τον ΕΟΧ σε τρίτες χώρες και αποτελούν αξιόπιστο εργαλείο διαβίβασης για τη διασφάλιση της προστασίας των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων κατά τη διαβίβαση των δεδομένων εκτός του ΕΟΧ.
3. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να επεξεργαστεί την πρώτη απόφαση επάρκειας για έναν διεθνή οργανισμό και επισημαίνει τη σημασία που έχει η εν λόγω απόφαση προκειμένου να καταδειχθεί ότι το νομικό πλαίσιο των διεθνών οργανισμών μπορεί να αναγνωριστεί ότι εξασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 45 του ΓΚΠΔ.
4. Το ΕΣΠΔ δράττεται της ευκαιρίας για να ενθαρρύνει την Επιτροπή να συνεχίσει τον διάλογο με διεθνείς οργανισμούς προκειμένου να αναπτύξει, να επεκτείνει και να πολλαπλασιάσει αποφάσεις επάρκειας αυτού του είδους, καθώς και αποφάσεις που αφορούν τρίτες χώρες.

³ Οι αναφορές στα «κράτη μέλη» στην παρούσα γνωμοδότηση θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

1.1 Δομή και πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ

5. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, με έδρα το Μόναχο, είναι ένας διακυβερνητικός οργανισμός που ιδρύθηκε βάσει της σύμβασης για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (ΣΕΔΕ)⁴. Ο Οργανισμός, στον οποίο συμμετέχουν 39 συμβαλλόμενα κράτη, διαθέτει νομική προσωπικότητα. Περιλαμβάνει δύο κύρια όργανα: το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (Γραφείο), το οποίο λειτουργεί ως εκτελεστικό σκέλος, και το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ασκεί νομοθετικές εξουσίες εξ ονόματος του ΕΟΔΕ και είναι αρμόδιο για θέματα πολιτικής (άρθρο 33 της ΣΕΔΕ).
6. Η κύρια αρμοδιότητα του ΕΟΔΕ είναι η χορήγηση ευρωπαϊκών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, η οποία πραγματοποιείται από το Γραφείο υπό την εποπτεία του Διοικητικού Συμβουλίου.
7. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί τον ΕΟΔΕ και είναι ο προϊστάμενος του Γραφείου, το οποίο περιλαμβάνει διάφορα τμήματα. Ο πρόεδρος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των λειτουργιών του Γραφείου και για πειθαρχικά θέματα και λογοδοτεί στο Διοικητικό Συμβούλιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο απαρτίζεται από εκπροσώπους των συμβαλλόμενων κρατών και ασκεί εποπτεία επί θεμάτων πολιτικής και σε σχέση με τις δραστηριότητες του Γραφείου.
8. Στις 30 Ιουνίου 2021, ο ΕΟΔΕ ενέκρινε τους κανόνες για την προστασία δεδομένων (στο εξής «ΚΠΔ»), οι οποίοι θέτουν σε εφαρμογή τα άρθρα 1B και 32A⁵ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και διαλαμβάνουν σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από το Γραφείο⁶.
9. Οι ΚΠΔ συμπληρώνονται από πράξεις που εκδίδονται από τον πρόεδρο, ιδίως εγκυκλίους, εσωτερικές διοικητικές οδηγίες και αποφάσεις (όπως η απόφαση σχετικά με τις χώρες και τους φορείς που διασφαλίζουν επαρκή προστασία των δεδομένων (17 Νοεμβρίου 2022) και η εγκύκλιος αριθ. 420 για την εφαρμογή του άρθρου 25 των κανόνων προστασίας δεδομένων (ΚΠΔ) σχετικά με τον περιορισμό των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων). Όλες αυτές οι πράξεις είναι νομικά δεσμευτικές⁷.
10. Οι ΚΠΔ συμπληρώνονται περαιτέρω από επιχειρησιακά έγγραφα που εκδίδονται από τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων, τα οποία καθορίζουν λεπτομερέστερες απαιτήσεις και διαδικασίες για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ) των ΚΠΔ). Τα εν λόγω επιχειρησιακά έγγραφα αποτελούν μέρος του πλαισίου προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ, έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα και είναι διαθέσιμα στα υποκείμενα των δεδομένων μέσω του διαδικτυακού τόπου του ΕΟΔΕ.

⁴ Αιτιολογική σκέψη 7 του σχεδίου απόφασης.

⁵ Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης ρυθμίζει πτυχές που αφορούν το προσωπικό του ΕΟΔΕ, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του προσωπικού. Βλ. σχετικά το άρθρο 33 της ΣΕΔΕ. Η ΣΕΔΕ είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://link.epo.org/web/EPC_17th_edition_2020_en.pdf.

⁶ Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΕΟΔΕ διέπεται από τους κανόνες προστασίας δεδομένων του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ ΚΠΔ), ενώ η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από την Ειδική Επιτροπή διέπεται από τους κανόνες προστασίας δεδομένων της Ειδικής Επιτροπής (ΕΕ ΚΠΔ). Οι ΔΣ ΚΠΔ και οι ΕΕ ΚΠΔ ορίζουν ότι οι ΚΠΔ εφαρμόζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται από το Διοικητικό Συμβούλιο και από την Ειδική Επιτροπή αντίστοιχα, με τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Το άρθρο 145 της ΣΕΔΕ διευκρινίζει τον ρόλο της Ειδικής Επιτροπής.

⁷ Άρθρο 10 του ΣΕΔΕ, άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) των ΚΠΔ και άρθρο 3 στοιχείο κε) των ΚΠΔ.

1.2 Ιδιαιτερότητες των διεθνών οργανισμών

11. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 26 του ΓΚΠΔ, ως διεθνής οργανισμός (ΔΟ) νοείται ένας «οργανισμός και οι υπαγόμενοι σε αυτόν φορείς που διέπονται από το δημόσιο διεθνές δίκαιο ή οποιοσδήποτε άλλος φορέας που έχει ιδρυθεί δυνάμει ή επί τη βάση συμφωνίας μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών». Σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, το καθεστώς των διεθνών οργανισμών είναι παρόμοιο με εκείνο των κυρίαρχων κρατών⁸. Σύμφωνα με την αρχή της λειτουργικής ασυλίας, οι διεθνείς οργανισμοί απολαύουν προνομίων και ασυλιών μόνο στον βαθμό που αυτό απαιτείται για την άσκηση των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί⁹. Τα «προνόμια» περιλαμβάνουν γενικά εξαιρέσεις από το ουσιαστικό δίκαιο του εκάστοτε κράτους (π.χ. φορολογικές και τελωνειακές εξαιρέσεις), ενώ οι «ασυλίες» αποτελούν εξαιρέσεις από νομικές διαδικασίες, τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης και τα μέτρα επιβολής.
12. Πηγές προνομίων και ασυλιών των διεθνών οργανισμών μπορεί να είναι: πολυμερείς συνθήκες, διεθνείς συμφωνίες για τη δημιουργία του εκάστοτε διεθνούς οργανισμού, συμφωνίες για την έδρα με το κράτος υποδοχής, καθώς και το εθνικό δίκαιο και η νομοθεσία. Τα προνόμια και οι ασυλίες αναγνωρίζονται συνήθως από τα κράτη που είναι μέλη των οργανισμών, εκτός εάν τρίτες χώρες έχουν αναγνωρίσει ρητά ή σιωπηρά τον διεθνή οργανισμό στο εσωτερικό τους δίκαιο. Ωστόσο, η ασυλία από την εθνική δικαιοδοσία δεν είναι απόλυτη και προϋποθέτει ότι τα ενδιαφερόμενα φυσικά πρόσωπα έχουν στη διάθεσή τους εύλογα εναλλακτικά μέσα για την αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων τους⁹.

1.3 Προνόμια και ασυλίες του ΕΟΔΕ

13. Τα προνόμια και οι ασυλίες των οποίων απολαύει ο ΕΟΔΕ ρυθμίζονται από το «*Protocol on Privileges and Immunities of the European Patent Organisation*» (Πρωτόκολλο σχετικά με τα προνόμια και τις ασυλίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας) (στο εξής «ΠΠΑ») και καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις εγκαταστάσεις του ΕΟΔΕ (άρθρο 1), το απαραβίαστο των αρχείων (άρθρο 2 του ΠΠΑ), την ετεροδικία και την αναγκαστική εκτέλεση (άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΠΠΑ), τα ακίνητα και τα περιουσιακά στοιχεία του ΕΟΔΕ, εκτός εάν η εφαρμογή τέτοιων διαδικασιών είναι προσωρινά αναγκαία για την πρόληψη και τη διερεύνηση ατυχημάτων στα οποία εμπλέκονται μηχανοκίνητα οχήματα που ανήκουν στον Οργανισμό ή λειτουργούν για λογαριασμό του. (Άρθρο 3 παράγραφος 3 του ΠΠΑ)· φορολογική απαλλαγή (άρθρο 4 του ΠΠΑ).
14. Οι ασυλίες του ΕΟΔΕ συμπληρώνονται από το καθήκον συνεργασίας μεταξύ του ΕΟΔΕ και των δημόσιων αρχών των συμβαλλόμενων κρατών, όπως ορίζεται στο άρθρο 20 του ΠΠΑ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας έχει την υποχρέωση να παραιτηθεί της ασυλίας όταν θεωρεί ότι η ασυλία αυτή εμποδίζει την κανονική απονομή δικαιοσύνης και ότι είναι δυνατή η εξαίρεση από την ασυλία χωρίς να θίγονται τα συμφέροντα του Οργανισμού.

⁸ Christopher Kuner: International Organizations and the EU General Data Protection Regulation, University of Cambridge Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series, [Paper 20/2018](#).

⁹ ΕΔΔΑ, Waite και Kennedy κατά Γερμανίας, αριθ. προσφ. 26083/94, απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 1999, σκέψεις 67 έως 73.

1.4 Διακυβέρνηση προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ

15. Σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχείο ζ) των ΚΠΔ, το Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ενεργεί ως υπεύθυνος επεξεργασίας¹⁰. Το πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ προβλέπει για τον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να προσδιορίζει τις επιχειρησιακές μονάδες ως «εξουσιοδοτημένους υπεύθυνους επεξεργασίας» (άρθρο 28 παράγραφος 3 των ΚΠΔ). Σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχείο η) των ΚΠΔ, ως εξουσιοδοτημένος υπεύθυνος επεξεργασίας νοείται η επιχειρησιακή μονάδα, εκπροσωπούμενη από τον επικεφαλής της, η οποία διασφαλίζει ότι όλες οι πράξεις επεξεργασίας που αφορούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και εκτελούνται εντός της επιχειρησιακής μονάδας συμμορφώνονται προς τον παρόντα κανονισμό. Το πρόσωπο που εκπροσωπεί τη μονάδα είναι διευθυντικό στέλεχος ανωτέρου επιπέδου, συνήθως τουλάχιστον διευθυντής.
16. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι η εν λόγω δομή εσωτερικής διακυβέρνησης είναι κοινή στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών¹¹, δεδομένου του μεγέθους και της φύσης των εργασιών των διεθνών οργανισμών. Ομοίως, οι εταιρείες επωφελούνται από την ύπαρξη εσωτερικής δομής για την υποστήριξη της συμμόρφωσης προς τους κανόνες προστασίας των δεδομένων¹².
17. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η τελική ευθύνη σε περίπτωση παράβασης των κανόνων προστασίας των δεδομένων θα πρέπει να παραμένει στον υπεύθυνο επεξεργασίας (δηλ. στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας)¹³. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει περαιτέρω το σημείο αυτό.

¹⁰ Το άρθρο 28 των ΚΠΔ περιγράφει λεπτομερέστερα τις αρμοδιότητες του υπεύθυνου επεξεργασίας εντός του ΕΟΔΕ.

¹¹ Για παράδειγμα, ο κανονισμός για την προστασία δεδομένων του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια της Αεροναυτιλίας (Eurocontrol) αναφέρεται σε «εσωτερικούς υπεύθυνους επεξεργασίας» <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2024-05/eurocontrol-regulation-personal-data-protection-2024.pdf>. η ΕΤΕπ χρησιμοποιεί τον όρο «υπεύθυνος επεξεργασίας» τόσο για τους εξουσιοδοτημένους υπεύθυνους επεξεργασίας όσο και για τον υπεύθυνο επεξεργασίας εντός της ΕΤΕπ, αλλά το κείμενο, το οποίο διατίθεται στη διεύθυνση https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220237_data_protection_rules_implementing_eu_regulation_en.pdf, αναφέρεται συχνά σε «σχετικούς υπεύθυνους επεξεργασίας», καθιστώντας σαφές ότι ο όρος αφορά συγκεκριμένη οντότητα εντός της ΕΤΕπ.

¹² Κατευθυντήριες γραμμές 07/2020 του ΕΣΠΔ σχετικά με τις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία στον ΓΚΠΔ, έκδοση 2.1, εγκρίθηκαν στις 7 Ιουλίου 2021.

¹³ Ό.π., σκέψεις 17 και 18.

2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

2.1 Αρχές σχετικά με το περιεχόμενο

18. Το κεφάλαιο 3 των σημείων αναφοράς για την επάρκεια είναι αφιερωμένο στις αρχές που διέπουν το περιεχόμενο και αναφέρεται σε θεμελιώδεις έννοιες και αρχές προστασίας των δεδομένων. Το σύστημα μιας τρίτης χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού πρέπει να περιέχει τέτοιες θεμελιώδεις έννοιες και αρχές ώστε να διασφαλίζεται ουσιαστικά ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με αυτό που εγγυάται το δίκαιο της ΕΕ. Οι εν λόγω έννοιες και αρχές δεν είναι αναγκαίο να ακολουθούν την ορολογία του ΓΚΠΔ, αλλά θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν και να συνάδουν με τις έννοιες που κατοχυρώνονται στην ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια αναφέρονται στις ακόλουθες σημαντικές έννοιες: «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», «επεξεργασία», «υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων», «εκτελών την επεξεργασία δεδομένων», «αποδέκτης» και «ευαίσθητα δεδομένα».
19. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την αναγνώριση των δικαιωμάτων στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων ως θεμελιωδών δικαιωμάτων σύμφωνα με τους ΚΠΔ.

2.1.1 Έννοιες

20. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι η ορολογία που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ συνάδει με την ορολογία που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο προστασίας δεδομένων της ΕΕ. Η εναρμόνιση αυτή είναι ένας θετικός παράγοντας, ο οποίος χρήζει αναγνώρισης, παρότι δεν αποτελεί προϋπόθεση για την ισοδυναμία.
21. Όσον αφορά τις έννοιες του «εξουσιοδοτημένου υπευθύνου επεξεργασίας» και της «επιχειρησιακής μονάδας», καθώς και τις πρακτικές συνέπειές τους, το ΕΣΠΔ παραπέμπει στο τμήμα 1.4 ανωτέρω.

2.1.2 Αρχές προστασίας δεδομένων

22. Οι αρχές προστασίας δεδομένων που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 και στο άρθρο 6 των ΚΠΔ είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιες με εκείνες που ορίζονται στο άρθρο 5 και στο άρθρο 6 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ, αντίστοιχα. Ομοίως, οι νομικές βάσεις για την επεξεργασία που ορίζονται στα άρθρα 5, 7, 11 και 12 των ΚΠΔ αντικατοπτρίζουν τις νομικές βάσεις που ορίζονται στο άρθρο 6 του ΓΚΠΔ και τις προϋποθέσεις των άρθρων 9 και 10 του ΓΚΠΔ ¹⁴.
23. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 των ΚΠΔ, ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία υπό πολύ παρόμοιες προϋποθέσεις με εκείνες που ορίζονται στο άρθρο 9 του ΓΚΠΔ, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις που απορρέουν από τη φύση του ΕΟΔΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο στ) των ΚΠΔ, για παράδειγμα, τα δεδομένα αυτά μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία όταν είναι αναγκαία για συγκεκριμένο σκοπό που σχετίζεται με την εκτέλεση καθήκοντος στο πλαίσιο της άσκησης των επίσημων δραστηριοτήτων του Οργανισμού ή στο πλαίσιο της νόμιμης άσκησης της δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας.
24. Στις περιπτώσεις αυτές, ωστόσο, το άρθρο 11 παράγραφος 2 στοιχείο στ) των ΚΠΔ προβλέπει ειδικά μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι δεν υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

¹⁴ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 26 έως 29 του σχεδίου απόφασης.

25. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι, υπό το πρίσμα της αρχής του περιορισμού του σκοπού, η συμβατότητα των σκοπών των περαιτέρω διαβιβάσεων γίνεται αντιληπτή με παρόμοιο τρόπο στο άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχείο β) και στο άρθρο 6 των ΚΠΔ, καθώς και στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο β) και στο άρθρο 6 παράγραφος 4 του ΓΚΠΔ.
26. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ επικροτεί τη συμπερίληψη της αρχής της λογοδοσίας στο άρθρο 4 παράγραφος 1 των ΚΠΔ και των μέτρων που είναι αναγκαία για την απόδειξη της συμμόρφωσης, όπως η τήρηση αρχείων (άρθρο 32), οι υποχρεώσεις γνωστοποίησης παραβίασης δεδομένων (άρθρο 34), η εκτίμηση επιπτώσεων σχετικά με την προστασία των δεδομένων (άρθρο 38 των ΚΠΔ), καθώς και τη συμπερίληψη της προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού (άρθρο 27 παράγραφοι 1 και 2 των ΚΠΔ), καθόσον διασφαλίζουν επίσης τη συμμόρφωση προς τις αρχές της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και της αναγκαιότητας. Το ΕΣΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι οι εν λόγω αρχές και υποχρεώσεις είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιες με εκείνες που ορίζονται στον ΓΚΠΔ.
27. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το άρθρο 4 παράγραφος 1 των ΚΠΔ ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας εφαρμόζει ενεργά και συνεχώς μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τις δραστηριότητες επεξεργασίας. Ως εκ τούτου καθίσταται υπεύθυνος για τη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων και οφείλει να αποδεικνύει την εν λόγω συμμόρφωση στα υποκείμενα των δεδομένων ανά πάσα στιγμή.

2.2 Ατομικά δικαιώματα

28. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι ΚΠΔ παρέχουν στα φυσικά πρόσωπα τα ίδια δικαιώματα με εκείνα που προβλέπονται στον ΓΚΠΔ (άρθρα 12 έως 22), δηλαδή το δικαίωμα πρόσβασης (άρθρο 18 των ΚΠΔ), το δικαίωμα διόρθωσης (άρθρο 19 των ΚΠΔ), το δικαίωμα διαγραφής (άρθρο 20 των ΚΠΔ), το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας (άρθρο 21 των ΚΠΔ), το δικαίωμα φορητότητας των δεδομένων (άρθρο 22 των ΚΠΔ), το δικαίωμα εναντίωσης (άρθρο 23 των ΚΠΔ) και το δικαίωμα μη υπαγωγής σε αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων (άρθρο 24 των ΚΠΔ). Ομοίως, το δικαίωμα ενημέρωσης των υποκειμένων των δεδομένων σχετικά με τον περιορισμό των δικαιωμάτων τους (άρθρο 23 παράγραφος 2 στοιχείο η) του ΓΚΠΔ) αναγνωρίζεται από το άρθρο 7 της εγκυκλίου αριθ. 420 που εξέδωσε ο πρόεδρος του ΕΟΔΕ.
29. Όπως και το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ, το άρθρο 25 των ΚΠΔ ορίζει ότι ορισμένες νομικές διατάξεις του νομικού πλαισίου του ΕΟΔΕ μπορούν να περιορίζουν την άσκηση των δικαιωμάτων που περιγράφονται στα άρθρα 18 έως 25 των ΚΠΔ και ορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο που θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα μέτρα που προβλέπουν τους περιορισμούς. Το εν λόγω ελάχιστο περιεχόμενο αντικατοπτρίζει το περιεχόμενο που απαιτείται από τον ΓΚΠΔ. Επιπλέον, κάθε αξιολόγηση της ανάγκης περιορισμού πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως.
30. Μέχρι στιγμής, ο ΕΟΔΕ έχει εφαρμόσει τη διάταξη αυτή μέσω της εγκυκλίου αριθ. 420, η οποία διευκρινίζει ποια δικαιώματα μπορούν να περιοριστούν και για ποιους σκοπούς. Διευκρινίζει επίσης ότι ο περιορισμός πρέπει να είναι προσωρινός και ότι εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να καθορίσει εάν, ανάλογα με τις σχετικές περιστάσεις, εφαρμόζεται ο περιορισμός. Στο πλαίσιο αυτό, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί έλεγχο αναγκαιότητας και αναλογικότητας κατά περίπτωση, ο οποίος πρέπει να τεκμηριώνεται και να κοινοποιείται στον ΥΠΔ του ΕΟΔΕ. Ο ΥΠΔ είναι αρμόδιος να ζητήσει την επανεξέταση ενός περιορισμού, ο δε υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων πρέπει να παρέχει γραπτή ενημέρωση σχετικά με το αποτέλεσμα της επανεξέτασης.

31. Το ΕΣΠΑ επισημαίνει με ικανοποίηση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 παράγραφοι 2 και 4 των ΚΠΔ και το άρθρο 7 της εγκυκλίου αριθ. 420, τα υποκείμενα των δεδομένων πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τους περιορισμούς, εκτός εάν αυτό θα αναιρούσε το αποτέλεσμα του περιορισμού (σύμφωνα με το άρθρο 23 του ΓΚΠΔ και το άρθρο 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725), καθώς και σχετικά με το δικαίωμά τους να συμβουλευόμαστε τον ΥΠΔ με σκοπό την αμφισβήτηση των περιορισμών και για τα δικαιώματά τους βάσει των άρθρων 49 και 50 των ΚΠΔ (άρθρο 25 παράγραφος 3 στοιχείο β) των ΚΠΔ). Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΑ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων είναι διαθέσιμες στον διαδικτυακό τόπο του ΕΟΔΕ σύμφωνα με το άρθρο 7 της εγκυκλίου αριθ. 420.
32. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ παρατηρεί ότι υφίστανται ορισμένοι περιορισμοί των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων λόγω των καθηκόντων του ΕΟΔΕ. Ο ΕΟΔΕ, για παράδειγμα, έχει καθήκον να τηρεί το ευρωπαϊκό μητρώο διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, όπου δημοσιεύονται ορισμένα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ορίζονται από τη νομοθεσία. Ομοίως, το δικαίωμα διόρθωσης και διαγραφής είναι περιορισμένο: ο ΕΟΔΕ δεν μπορεί να μεριμνήσει για τη διόρθωση πληροφοριών – συμπεριλαμβανομένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα– που περιέχονται σε έγγραφα τα οποία χρησιμοποιούνται στη διαδικασία χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας (όπως συμβαίνει με έγγραφα που κατατίθενται στο πλαίσιο επίσημων και νομικών διαδικασιών, για παράδειγμα δικόγραφο αγωγής ή δικόγραφο απάντησης). Εξάλλου, ο ΕΟΔΕ πρέπει να τηρεί συγκεκριμένες περιόδους διατήρησης και να συμμορφώνεται προς τις απαιτήσεις δημοσίευσης για ορισμένα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας (άρθρο 129(α) της ΣΕΔΕ).
33. Το ΕΣΠΑ επισημαίνει ότι οι περιορισμοί των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων στους οποίους προβαίνει ο ΕΟΔΕ περιορίζονται σε ό,τι είναι απολύτως αναγκαίο και αναλογικό για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της διαδικασίας χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, με σεβασμό της ουσίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ελευθερίας των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και των απαιτήσεων αναγκαιότητας και αναλογικότητας, όπως ορίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Χάρτης) και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

2.3 Περιορισμοί στις περαιτέρω διαβιβάσεις

34. Στα σημεία αναφοράς για την επάρκεια του ΓΚΠΔ διευκρινίζεται ότι το επίπεδο προστασίας των φυσικών προσώπων των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται βάσει απόφασης επάρκειας δεν πρέπει να υπονομεύεται από την περαιτέρω διαβίβασή τους και, συνεπώς, κάθε περαιτέρω διαβίβαση «θα πρέπει να επιτρέπ[εται] μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο περαιτέρω αποδέκτης (δηλαδή ο αποδέκτης της περαιτέρω διαβίβασης) υπόκειται επίσης σε κανόνες (συμπεριλαμβανομένων των συμβατικών κανόνων) που εξασφαλίζουν επαρκές επίπεδο προστασίας και ακολουθεί τις σχετικές οδηγίες κατά την επεξεργασία δεδομένων για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας»¹⁵. Ενώ οι ΚΠΔ κάνουν διάκριση μεταξύ των αποκαλούμενων «διαβιβάσεων (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και των «μεταφορών (transfers) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και προβλέπουν διαφορετικούς κανόνες για τις δύο αυτές κατηγορίες διαβιβάσεων¹⁶, το ΕΣΠΔ υπογραμμίζει ότι η απαίτηση να μην υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας ισχύει για όλες τις περαιτέρω διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την ΕΕ, ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη ορολογία.
35. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι κανόνες που είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιοι με εκείνους του κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ εφαρμόζονται στις «διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» (όπως ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχείο κ) των ΚΠΔ) προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας που εγγυώνται οι ΚΠΔ (άρθρα 9 και 10 των ΚΠΔ).
36. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τη στενή αυτή εναρμόνιση με το κεφάλαιο V του ΓΚΠΔ και επικροτεί την παραπομπή των οδηγιών του ΥΠΔ σχετικά με τις διαβιβάσεις στις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ και στις εξελίξεις στο πλαίσιο της Ένωσης¹⁷.
37. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ επικέντρωσε την αξιολόγησή του στους κανόνες που ισχύουν για την άλλη κατηγορία διαβιβάσεων (transfers) στο πλαίσιο των ΚΠΔ, δηλαδή τις «διαβιβάσεις (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

2.3.1 Διαβιβάσεις (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

38. Σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχείο ιθ) των ΚΠΔ, η φράση «διαβιβάσεις (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» αναφέρεται στη «γνωστοποίηση, διάδοση ή με άλλο τρόπο διάθεση, μεταξύ άλλων με την παροχή πρόσβασης, δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συμβαλλόμενο μέρος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας ή σε εθνικό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή άλλη δημόσια αρχή συμβαλλόμενου κράτους στη σύμβαση για το ευρωπαϊκό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 8».

¹⁵ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έγγραφο εργασίας WP 254 αναθ.01, το οποίο εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018 και εν συνεχεία εγκρίθηκε από το ΕΣΠΔ, κεφάλαιο 3, Α.9.

¹⁶ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 62-72 του σχεδίου απόφασης.

¹⁷ [EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note \(Διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ, επεξηγηματικό σημείωμα\), έκδοση Ιανουαρίου 2024, μέρος 3.2 \(σ. 9\).](#)

39. Το άρθρο 8 παράγραφος 1 των ΚΠΔ ορίζει ότι διαβίβαση (transmissions) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε δημόσια αρχή συμβαλλόμενου κράτους του ΕΟΔΕ μπορεί να πραγματοποιηθεί εφόσον τα δεδομένα είναι αναγκαία για την εκτέλεση των καθηκόντων της εν λόγω δημόσιας αρχής και εάν η διαβίβαση είναι συμβατή με τα καθήκοντα και τη λειτουργία του ΕΟΔΕ ¹⁸. Το άρθρο 8 παράγραφος 2 των ΚΠΔ επιτρέπει τη διαβίβαση (transmission) δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε εθνικό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας ενός συμβαλλόμενου κράτους του ΕΟΔΕ εάν τα δεδομένα είναι απαραίτητα για την εκτέλεση καθηκόντων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του αποδέκτη και εάν η άσκηση της επίσημης εξουσίας του και η επεξεργασία είναι απαραίτητες για την εκτέλεση καθηκόντων στο πλαίσιο της άσκησης των επίσημων δραστηριοτήτων του ΕΟΔΕ ή στο πλαίσιο της νόμιμης άσκησης της επίσημης εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας, η οποία περιλαμβάνει την επεξεργασία που είναι απαραίτητη για τη διαχείριση και τη λειτουργία του ΕΟΔΕ. Οι εν λόγω διαβιβάσεις (transmissions) πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας που προβλέπεται από τη ΣΕΔΕ και τη Συνθήκη Συνεργασίας για τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας (PCT) ¹⁹.
40. Οι παραλήπτες πρέπει να αποδεικνύουν ότι είναι αναγκαία η διαβίβαση των δεδομένων για συγκεκριμένο σκοπό που απορρέει από τις υποχρεώσεις συνεργασίας του ΕΟΔΕ με το συμβαλλόμενο κράτος, ο δε υπεύθυνος επεξεργασίας –όταν ενδέχεται να θιγούν έννομα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων– πρέπει να τεκμηριώσει τον αναλογικό χαρακτήρα του μέτρου της διαβίβασης των δεδομένων για τον συγκεκριμένο σκοπό και, στο πλαίσιο αυτό, να προβεί αποδεδειγμένα σε στάθμιση των αντικρουόμενων συμφερόντων (άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 4 των ΚΠΔ).

¹⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 63 του σχεδίου απόφασης· σχετική διαβίβαση θα μπορούσε να γίνει για τον σκοπό της συνεργασίας μέσω διαδικασιών διαβούλευσης, της απόσπασης και της τοποθέτησης εμπειρογνομόνων, της παροχής πληροφοριών σχετικά με το προσωπικό του ΕΟΔΕ για τον καθορισμό κοινωνικών παροχών, φορολογικών απαιτήσεων, κ.λπ.

¹⁹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 62, υποσημείωση 165, του σχεδίου απόφασης και [OJ EPO 2021, A98 – Decision of the President of the European Patent Office dated 13 December 2021 concerning the processing of personal data in patent-grant and related proceedings \(Απόφαση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, της 13 Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο διαδικασιών χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και συναφών διαδικασιών\)](#).

41. Προκειμένου να παρασχεθούν κατάλληλες εγγυήσεις για την πραγματοποίηση των διαβιβάσεων, θα πρέπει να εισαχθούν ειδικές διατάξεις για την προστασία των δεδομένων σε εκτελεστές πράξεις, όπως μνημόνια συνεννόησης (ΜΣ) ή διοικητικές ρυθμίσεις ²⁰. Ο ΥΠΔ του ΕΟΔΕ έχει καταρτίσει πρότυπες ρήτρες προστασίας των δεδομένων που θα περιλαμβάνονται στα μνημόνια συμφωνίας, οι οποίες προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή των αρχών προστασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, του περιορισμού του σκοπού, της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, της ανεξάρτητης εποπτείας και των κατάλληλων μηχανισμών επιβολής ²¹. Το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι παρέχονται τέτοιες εγγυήσεις, ωστόσο επισημαίνει ότι η απαίτηση να μην υπονομεύεται το επίπεδο προστασίας δεν αναφέρεται ρητά σε σχέση με τις διαβιβάσεις (transmissions) ούτε στο άρθρο 8 των ΚΠΔ ούτε στο επεξηγηματικό σημείωμα του ΕΟΔΕ σχετικά με τη διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ούτε στο σχέδιο απόφασης επάρκειας. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, αντιθέτως, η απαίτηση αυτή αναφέρεται ρητά στο πλαίσιο των διαβιβάσεων (transfers) ²² και ζητεί από την Επιτροπή να διευκρινίσει το σημείο αυτό.
42. Επιπλέον, από τις πρόσθετες εξηγήσεις που έδωσε η Επιτροπή, το ΕΣΠΔ θεώρησε ότι η απαίτηση για κατάλληλες εγγυήσεις ως εργαλεία για την πραγματοποίηση των διαβιβάσεων δεν ισχύει όταν ο παραλήπτης είναι εθνικό γραφείο βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Κατά συνέπεια, δεν είναι απολύτως σαφές για το ΕΣΠΔ ποιες εγγυήσεις προστασίας δεδομένων εφαρμόζονται όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να αποσαφηνίσει επίσης το σημείο αυτό.

2.4 Διαδικαστικοί μηχανισμοί και μηχανισμοί επιβολής

43. Σύμφωνα με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια ²³ και τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ ²⁴, ένα σύστημα προστασίας δεδομένων ουσιαστικά ισοδύναμο με το μοντέλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να προβλέπει τα ακόλουθα: i) μια ανεξάρτητη αρχή, η οποία θα πρέπει να εποπτεύει και να εφαρμόζει τους νόμους περί προστασίας δεδομένων και να έχει την εξουσία να διεξάγει έρευνες και να αναλαμβάνει δράση χωρίς εξωτερική επιρροή. Τα συστήματα προστασίας δεδομένων πρέπει να διασφαλίζουν ii) ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας και οι εκτελούντες την επεξεργασία είναι υπόλογοι και γνωρίζουν τις ευθύνες τους, ενώ τα υποκείμενα των δεδομένων ενημερώνονται για τα δικαιώματά τους. Θα πρέπει να θεσπιστούν αποτελεσματικές κυρώσεις και διαδικασίες επαλήθευσης για τη διασφάλιση της τήρησης των κανόνων· iii) οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων και οι εκτελούντες την επεξεργασία θα πρέπει να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους μέσω της εφαρμογής μέτρων όπως οι εκτιμήσεις επιπτώσεων για την προστασία των δεδομένων, τα αρχεία των δραστηριοτήτων επεξεργασίας και ο διορισμός υπευθύνων προστασίας δεδομένων. Επιπλέον, iv) το σύστημα προστασίας των δεδομένων πρέπει να παρέχει υποστήριξη και βοήθεια στα μεμονωμένα υποκείμενα των δεδομένων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, καθώς και κατάλληλους μηχανισμούς έννομης προστασίας.

²⁰ [EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note \(Διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ, επεξηγηματικό σημείωμα\), έκδοση Ιανουαρίου 2024](#), σ. 6.

²¹ [Overview of the requirements of the EPO's model data protection clause for Memoranda of Understanding, Version of June 2024 \[Επισκόπηση των απαιτήσεων της πρότυπης ρήτρας προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ για τη σύναψη μνημονίων συνεννόησης, έκδοση Ιουνίου 2024\]](#).

²² Βλ. αιτιολογική σκέψη 67 του σχεδίου απόφασης.

²³ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έγγραφο εργασίας WP 254 αναθ.01, το οποίο εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018 και εν συνεχεία εγκρίθηκε από το ΕΣΠΔ, κεφάλαιο 3, Γ.

²⁴ ΔΕΕ, 6 Οκτωβρίου 2015, απόφαση στην υπόθεση C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner («Schrems»).

44. Όσον αφορά την αρχή της λογοδοσίας που καλύπτει τα σημεία ii) και iii) της προηγούμενης παραγράφου, το ΕΣΠΔ παραπέμπει στο τμήμα 2.1.2 ανωτέρω.
45. Στα επόμενα τμήματα, το ΕΣΠΔ εστίασε την αξιολόγησή του στην ύπαρξη ανεξάρτητης αρχής και κατάλληλων μηχανισμών έννομης προστασίας.

1.

2.

2.1

2.2

2.3

2.4

2.4.1 Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων και συμβούλιο προστασίας δεδομένων

46. Το σύστημα που παρουσίασε ο ΕΟΔΕ θεσπίζει δύο διακριτούς μηχανισμούς που είναι αρμόδιοι για την εποπτεία της συμμόρφωσης προς τους κανόνες προστασίας δεδομένων: τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων και το συμβούλιο προστασίας δεδομένων (άρθρο 32Α του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης).
47. Ο ΥΠΔ του ΕΟΔΕ, εκτός από την άσκηση των τυπικών αρμοδιοτήτων του υπευθύνου προστασίας δεδομένων βάσει του ΓΚΠΔ, διαθέτει επίσης εξουσίες έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 43 των ΚΠΔ.
48. Ο ρόλος του ΣΠΔ είναι να διασφαλίζει την ανεξάρτητη, αποτελεσματική και αμερόληπτη εποπτεία των κανόνων προστασίας δεδομένων. Τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν καταγγελία ενώπιον του ΣΠΔ σε περίπτωση διαφωνίας με απόφαση ή σιωπηρής απόρριψης αιτήματος επανεξέτασης από εξουσιοδοτημένο υπεύθυνο επεξεργασίας (άρθρο 50 των ΚΠΔ).
49. Ενώ αυτή η διττή δομή, η οποία δικαιολογείται από τη φύση του ΕΟΔΕ, δεν είναι εγγενώς ανησυχητική ή προβληματική, είναι σημαντικό να λειτουργούν και οι δύο μηχανισμοί με πλήρη ανεξαρτησία για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εποπτεία και επιβολή και να διαθέτουν όλες τις απαραίτητες εξουσίες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.
50. Υπό το πρίσμα αυτό, το ΕΣΠΔ εστίασε την αξιολόγησή του στην πραγματική ανεξαρτησία αυτών των εποπτικών οργάνων και στις εξουσίες τους. Όσον αφορά την ανεξαρτησία, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του όχι μόνο για τη διατύπωση των άρθρων που κατοχυρώνουν αυτή την αρχή, αλλά και για τις πρόσθετες εγγυήσεις που τίθενται σε εφαρμογή.
51. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ εξέτασε τους κανόνες που διέπουν τον διορισμό, την απομάκρυνση και την απόλυση του ΥΠΔ και τη λειτουργία του ΣΠΔ, ιδίως την απαίτηση να διαβουλευέται ο πρόεδρος με το ΣΠΔ πριν από οποιαδήποτε προτεινόμενη απομάκρυνση ή απόλυση του ΥΠΔ.
52. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η εν λόγω προηγούμενη διαβούλευση πιθανώς διασφαλίζει την ανεξαρτησία του ΥΠΔ, ωστόσο η φύση και οι επιπτώσεις της διαβούλευσης αυτής παραμένουν ασαφείς. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει περαιτέρω το σημείο αυτό και να εξετάσει το ενδεχόμενο παρακολούθησης, στο πλαίσιο μελλοντικών επανεξετάσεων, προκειμένου να διαπιστωθεί στην

πράξη ότι ο ΥΠΔ δεν απολύεται ούτε τιμωρείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

53. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 47 των ΚΠΔ, το ΣΠΔ έχει εποπτική και συμβουλευτική λειτουργία, καθώς συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τους εξουσιοδοτημένους υπευθύνους επεξεργασίας σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 38 και 39 των ΚΠΔ, παρέχει συμβουλές σχετικά με την απόλυση του υπευθύνου προστασίας δεδομένων δυνάμει του άρθρου 48 παράγραφος 2 των ΚΠΔ και γνωμοδοτεί σχετικά με τη χρήση του μηχανισμού έννομης προστασίας δυνάμει του άρθρου 50.
54. Όσον αφορά τον διορισμό των μελών του ΣΠΔ, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 1 των ΚΠΔ, το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων απαρτίζεται από τρεις εξωτερικούς εμπειρογνώμονες στον τομέα της προστασίας δεδομένων, οι οποίοι διορίζονται από τον πρόεδρο του Γραφείου, και συγκεκριμένα από έναν πρόεδρο και δύο άλλα μέλη, ένα εκ των οποίων ασκεί καθήκοντα αναπληρωτή προέδρου. Σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2 των ΚΠΔ, ο πρόεδρος, τα δύο άλλα μέλη και τα αναπληρωματικά μέλη του ΣΠΔ πρέπει να διαθέτουν τα προσόντα που απαιτούνται για τον διορισμό σε δικαστικά αξιώματα ή να είναι επαγγελματίες στον τομέα της προστασίας των δεδομένων με αποδεδειγμένη εμπειρογνώσια και πείρα στον τομέα.
55. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι κανόνες για την επιλογή των μελών του εποπτικού οργάνου απαιτούν εμπειρογνώσια στον τομέα της προστασίας των δεδομένων και ενθαρρύνει την Επιτροπή να παρακολουθεί ότι τα μέλη του ΣΠΔ που επιλέγονται βάσει προσόντων διαθέτουν το αναγκαίο επίπεδο εμπειρογνώσιας στον τομέα της προστασίας των δεδομένων, δεδομένης της σημασίας της για τη λειτουργία εποπτείας.

2.4.2 Ερευνητικές και διορθωτικές εξουσίες

56. Στο πλαίσιο αυτό, το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι οι εξουσίες των εποπτικών αρχών αποτελούν τα απαραίτητα μέσα για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και ότι θα πρέπει να διαθέτουν, συγκεκριμένα, εξουσία διεξαγωγής έρευνας, όπως το δικαίωμα να συλλέγουν κάθε αναγκαία πληροφορία για την εκπλήρωση της αποστολής ελέγχου, αποτελεσματικές εξουσίες παρεμβάσεως, όπως να απαγορεύουν προσωρινά ή οριστικά την επεξεργασία των δεδομένων, ή ακόμα και να παρίστανται ενώπιον δικαστηρίου ²⁵.
57. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο δ), ο ΥΠΔ μπορεί να διενεργεί ελέγχους προστασίας δεδομένων (ελέγχους ΠΔ) και έρευνες (υπό τη μορφή επιθεωρήσεων ή ad hoc ερωτημάτων σε σχέση με την προστασία δεδομένων) ²⁶. Σύμφωνα με τη σημείωση για την «εποπτεία της προστασίας των δεδομένων»²⁷, η οποία περιγράφει λεπτομερώς τη διάταξη του άρθρου 43 των ΚΠΔ, ο ΥΠΔ, σε διαβούλευση με το ΣΠΔ, καταρτίζει ετήσιο σχέδιο ελέγχου προστασίας δεδομένων (Σχέδιο) και το υποβάλλει προς έγκριση στον πρόεδρο του ΕΟΔΕ. Το εγκεκριμένο Σχέδιο υποβάλλεται στο ΣΠΔ προς

²⁵ ΔΕΕ, 6 Οκτωβρίου 2015, απόφαση στην υπόθεση C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner («Schrems»), σκέψη 43.

²⁶ Οι εξουσίες έρευνας του ΥΠΔ περιγράφονται αναλυτικότερα στο έγγραφο «Data Protection Oversight - How the Data Protection Office conducts DP Audits and DP Inspections [Εποπτεία της προστασίας δεδομένων - Πώς διενεργεί το Γραφείο Προστασίας Δεδομένων ελέγχους και επιθεωρήσεις προστασίας δεδομένων]», το οποίο είναι διαθέσιμο στον διαδικτυακό τόπο του ΕΟΔΕ, στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

²⁷ «Data Protection Oversight - How the Data Protection Office conducts DP Audits and DP Inspections», το οποίο διατίθεται στον διαδικτυακό τόπο του ΕΟΔΕ, στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

ενημέρωση. Το ΣΠΔ μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να διατυπώνει προτάσεις σχετικά με τομείς στους οποίους το Γραφείο θα πρέπει να διενεργεί έλεγχο προστασίας δεδομένων.

58. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο θ) του ΚΔΠ, ο ΥΠΔ οφείλει να ανταποκρίνεται στο εκάστοτε αίτημα του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, καθώς και να συνεργάζεται και να διαβουλεύεται με το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων κατόπιν αιτήματός του ή με δική του πρωτοβουλία. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο ι) των ΚΠΔ, ο ΥΠΔ πρέπει να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων και του Γραφείου όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις έρευνες για την προστασία των δεδομένων, τον χειρισμό καταγγελιών, τις εκτιμήσεις επιπτώσεων για την προστασία των δεδομένων και τις διαβουλεύσεις πριν από την υποβολή σε επεξεργασία. Ο ΥΠΔ πρέπει επίσης να διαβιβάζει στο ΣΠΔ πληροφορίες που αφορούν νέα διοικητικά μέτρα και εσωτερικούς κανόνες που αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
59. Ο ΥΠΔ συντάσσει έκθεση για τις έρευνες και τους ελέγχους που διενεργεί. Όταν εντοπίζει περίπτωση μη συμμόρφωσης προς τους κανόνες προστασίας δεδομένων, η έκθεσή του περιλαμβάνει πορίσματα, συμπεράσματα και συστάσεις (συμπεριλαμβανομένων των διορθωτικών μέτρων).
60. Ειδικότερα, σύμφωνα με το καθοδηγητικό σημείωμα «Data Protection Oversight» (Εποπτεία της προστασίας δεδομένων), οι συστάσεις μπορούν να περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, μέτρα μετριασμού ή διορθωτικά μέτρα για τον υπεύθυνο επεξεργασίας σε περίπτωση παρατυπίας ή μη συμμόρφωσης. Ο ΥΠΔ μπορεί να συστήσει τη συμμόρφωση των πράξεων επεξεργασίας προς τους ΚΠΔ, την ικανοποίηση των αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων για άσκηση των δικαιωμάτων τους σύμφωνα με τους ΚΠΔ, την κοινοποίηση της εκάστοτε παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο/στα υποκείμενο(-α) των δεδομένων, την αναστολή συγκεκριμένης πράξης επεξεργασίας δεδομένων ή την αναστολή της ροής δεδομένων προς συγκεκριμένους αποδέκτες ²⁸.
61. Σύμφωνα με το σημείωμα «Data Protection Oversight» και την απόφαση του προέδρου του Γραφείου με ημερομηνία 12.07.2024 ²⁹, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις μπορούν να καταστούν δεσμευτικά (με την επιφύλαξη της επικύρωσης από το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων) και πρέπει να εφαρμοστούν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Σύμφωνα με το σημείωμα «Data Protection Oversight», το οποίο αναλύει περαιτέρω τους κανόνες που περιέχονται στο άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχεία θ) και ι) των ΚΠΔ, το ΣΠΔ έχει την εξουσία να διατυπώνει παρατηρήσεις σχετικά με τα συμπεράσματα και τις συστάσεις, καθώς και να ζητεί αλλαγές, τις οποίες εφαρμόζει ο ΥΠΔ. Επιπλέον, ο ΥΠΔ έχει την εξουσία να δρομολογεί επακόλουθες επιθεωρήσεις ή να επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των επιθεωρήσεων προστασίας δεδομένων και να συνιστά την έναρξη διοικητικής έρευνας για να καθορίσει εάν απαιτείται η λήψη πειθαρχικών ή άλλων μέτρων.
62. Δεδομένης της στενής σχέσης μεταξύ του ΥΠΔ και του ΣΠΔ, καθώς και της σημασίας των ερευνητικών, ελεγκτικών και διορθωτικών εξουσιών, το ΕΣΠΔ συνιστά στην Επιτροπή, αφενός, να αποσαφηνίσει περαιτέρω τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση, ιδίως όσον αφορά την άσκηση των ερευνητικών, ελεγκτικών και διορθωτικών εξουσιών και, αφετέρου, τον ρόλο του ΥΠΔ κατά τη διεκπεραίωση αιτημάτων των υποκειμένων των δεδομένων (άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο ια) του ΚΔΠ), καθώς και τον ρόλο του, εάν υπάρχει, στη διαδικασία υποβολής καταγγελιών ενώπιον του ΣΠΔ σύμφωνα με

²⁸ Ό.π.

²⁹ Η απόφαση του προέδρου του Γραφείου σχετικά με τη δυνατότητα επιβολής των συστάσεων του ΥΠΔ που εγκρίνονται από το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων στο πλαίσιο των ελέγχων προστασίας δεδομένων, καθώς και των συμπερασμάτων των επιθεωρήσεων, είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-decision-of-the-president-on-enforceability-of-dpo-conclusions-and-recommendations.pdf>.

το άρθρο 50 των ΚΠΔ. Ειδικότερα, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί κατά πόσον στην πράξη γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων στις οποίες ο ΥΠΔ ενεργεί εξ ιδίας πρωτοβουλίας (ασκώντας τον ρόλο και τη λειτουργία του ως ΥΠΔ) και των περιπτώσεων στις οποίες ενεργεί για λογαριασμό του ΣΠΔ, προκειμένου να το υποστηρίξει στην άσκηση των εποπτικών του καθηκόντων. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα ενισχυόταν η σαφήνεια σχετικά με τη δομή της εποπτείας και τους ρόλους του ΥΠΔ και του ΣΠΔ.

2.4.3 Διαδικασία υποβολής καταγγελιών ενώπιον του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων

63. Το ΕΣΠΔ παρατηρεί ότι τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας ενώπιον του Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, το οποίο την χειρίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 50 των ΚΠΔ και στον εσωτερικό κανονισμό που παρατίθεται στο παράρτημα 1 των ΚΠΔ.
64. Ειδικότερα, μετά την εξέταση της καταγγελίας, το ΣΠΔ εκδίδει αιτιολογημένη γνώμη προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας με την οποία δύναται να συστήσει την καταβολή αποζημίωσης για υλική ή ηθική βλάβη.
65. Σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 4 των ΚΠΔ, οι αιτιολογημένες γνώμες του ΣΠΔ (εφεξής αναφέρονται επίσης ως «η γνώμη») δεν δεσμεύουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας, ο οποίος μπορεί να επιλέξει να μη συμμορφωθεί με αυτές. Στην περίπτωση αυτή, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να υποβάλει γραπτή εξήγηση και καλείται επίσης να ενημερώσει το υποκείμενο των δεδομένων, τον εξουσιοδοτημένο υπεύθυνο επεξεργασίας και, κατά περίπτωση, τον εκτελούντα την επεξεργασία, τον ΥΠΔ και το ΣΠΔ σχετικά με την τελική του απόφαση και τα συμπεράσματα του ΣΠΔ. Η απόφαση (που αποτελείται από την αιτιολογημένη γνώμη του ΣΠΔ και την τελική απόφαση του υπεύθυνου επεξεργασίας) μπορεί να προσβληθεί από το υποκείμενο των δεδομένων με την υποβολή αιτήματος προς τον πρόεδρο του Γραφείου ώστε να κινήσει τη διαδικασία διαιτησίας που προβλέπεται στο άρθρο 52 των ΚΠΔ ή μέσω του διοικητικού δικαστηρίου της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.
66. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του ΕΣΠΔ, τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια και τη νομολογία του ΔΕΕ, το εποπτικό όργανο πρέπει να διαθέτει δεσμευτικές εξουσίες, καθώς αυτό αποτελεί βασικό παράγοντα για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του μηχανισμού εποπτείας.
67. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι οι γνώμες του ΣΠΔ που εκδίδονται στο πλαίσιο του χειρισμού καταγγελιών παραμένουν μη δεσμευτικές. Ενώ τα συμπεράσματα και οι συστάσεις του ΥΠΔ –μετά από έρευνες και ελέγχους, οι οποίοι ενδέχεται να έχουν ξεκινήσει κατόπιν αιτήματος του ΣΠΔ– μπορούν να καταστούν δεσμευτικά μετά από έγκριση του ΣΠΔ, αυτό δεν φαίνεται να συμβαίνει σε υποθέσεις που έχουν ξεκινήσει βάσει του άρθρου 50 του ΓΚΠΔ, ήτοι με καταγγελίες των υποκειμένων των δεδομένων.
68. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να επαληθεύσει και να διασφαλίσει ότι οι εξουσίες του ΣΠΔ είναι δεσμευτικές στο πλαίσιο της διεκπεραίωσης καταγγελιών σύμφωνα με το άρθρο 50 των ΚΠΔ και να αξιολογήσει κατά πόσον είναι δυνατόν να προβλεφθούν πρόσθετες εγγυήσεις για τον σκοπό αυτό.
69. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι είναι δυνατόν να ασκηθεί προσφυγή κατά των αποφάσεων του υπευθύνου επεξεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 50 παράγραφος 6 των ΚΠΔ, καθώς η διάταξη αυτή παρέχει στα υποκείμενα των δεδομένων τους απαραίτητους μηχανισμούς έννομης προστασίας και καθιστά δυνατή την επιβολή της απόφασης του οργάνου εποπτείας.
70. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το ΣΠΔ μπορεί επίσης να συστήσει τη χορήγηση αποζημίωσης για υλική ή ηθική ζημία (άρθρο 50 παράγραφος 3 των ΚΠΔ).

2.4.4 Μηχανισμοί έννομης προστασίας και διαιτησία

71. Σύμφωνα με τα σημεία αναφοράς για την επάρκεια, τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να διαθέτουν αποτελεσματική έννομη προστασία, συμπεριλαμβανομένης της αποζημίωσης για ζημιές που προκύπτουν από την παράνομη επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν. Πρόκειται για ένα βασικό στοιχείο που ένας ανεξάρτητος δικαιοδοτικός ή διαιτητικός μηχανισμός πρέπει να περιλαμβάνει προκειμένου να καθιστά δυνατή την καταβολή αποζημίωσης και την επιβολή κυρώσεων, κατά περίπτωση.
72. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το πλαίσιο προστασίας δεδομένων του ΕΟΔΕ, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν επανεξέταση της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν από τους εξουσιοδοτημένους υπεύθυνους επεξεργασίας όταν θεωρούν ότι έχει σημειωθεί παράβαση των κανόνων προστασίας των δεδομένων. Αυτό αποτελεί προαπαιτούμενο για την υποβολή καταγγελίας στο ΣΠΔ ως ανεξάρτητο εποπτικό όργανο σύμφωνα με το άρθρο 50 των ΚΠΔ. Η απαίτηση αυτή αποτελεί καινοφανές χαρακτηριστικό σε σύγκριση με το σύστημα προστασίας δεδομένων της ΕΕ, το οποίο, ωστόσο, δεν υπονομεύει το επίπεδο προστασίας που παρέχει το σύστημα του ΕΟΔΕ, καθώς δεν επηρεάζει ούτε την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων ούτε το δικαίωμά τους σε αποζημίωση.
73. Σύμφωνα με το άρθρο 50 και το άρθρο 52 παράγραφος 1 των ΚΠΔ, όταν τα υποκείμενα των δεδομένων δεν είναι ικανοποιημένα με την τελική απόφαση που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 50 των ΚΠΔ, μπορούν να ασκήσουν προσφυγή. Οι υπάλληλοι του ΕΟΔΕ μπορούν να προσβάλουν την απόφαση στο Διοικητικό Δικαστήριο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Κάθε άλλο υποκείμενο των δεδομένων έχει στη διάθεσή του τρεις μήνες για να υποβάλει αίτηση στον πρόεδρο για διαιτησία.
74. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις διατάξεις που διαλαμβάνουν σχετικά με τον μηχανισμό έννομης προστασίας. Όσον αφορά τον μηχανισμό διαιτησίας, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι είναι δυνατόν να προβλεφθούν εναλλακτικοί μηχανισμοί επίλυσης διαφορών, όταν δεν είναι διαθέσιμοι δικαστικοί μηχανισμοί, λόγω, για παράδειγμα, του καθεστώτος του υπευθύνου επεξεργασίας ως διεθνούς οργανισμού. Οι εν λόγω μηχανισμοί εναλλακτικής επίλυσης διαφορών πρέπει να παρέχουν στο υποκείμενο των δεδομένων εγγυήσεις ουσιαστικά ισοδύναμες με εκείνες που απαιτούνται από το άρθρο 47 του Χάρτη³⁰. Ως εκ τούτου, η πρόβλεψη εναλλακτικού μηχανισμού δεν εγείρει αφ' εαυτής εγγενείς ανησυχίες ή ζητήματα³¹, υπό την προϋπόθεση ότι η διαιτησία i) εγγυάται ανεξάρτητη και αμερόληπτη απόφαση σύμφωνα με τις αρχές της προσήκουσας διαδικασίας, ii) είναι δεσμευτική για τον υπεύθυνο επεξεργασίας (ΕΟΔΕ)³², iii) επιτρέπει τη χορήγηση αποζημίωσης και iv) επιτρέπει την επιβολή κυρώσεων, κατά περίπτωση.

³⁰ ΔΕΕ, 16 Ιουλίου 2020, απόφαση στην υπόθεση C-311/18, Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland Ltd και Maximillian Schrems («Schrems II»), σκέψεις 96, 186 επ.

³¹ Σημεία αναφοράς για την επάρκεια της ομάδας εργασίας του άρθρου 29, εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017 όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018· Κατευθυντήριες γραμμές 2/2020 σχετικά με το άρθρο 46 παράγραφος 2 στοιχείο α) και το άρθρο 46 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού 2016/679 για τις διαβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ δημόσιων αρχών και φορέων του ΕΟΧ και εκτός ΕΟΧ, έκδοση 2.0, η οποία εγκρίθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2020, παράγραφος 53, και παράγραφος 75.

³² ΔΕΕ, 6 Οκτωβρίου 2015, απόφαση στην υπόθεση C-362/14, Maximillian Schrems κατά Data Protection Commissioner («Schrems»), σκέψεις 41 και 95· ΔΕΕ, 16 Ιουλίου 2020, απόφαση στην υπόθεση C-311/18, Data Protection Commissioner κατά Facebook Ireland Ltd και Maximillian Schrems («Schrems II»), σκέψεις 186, 187, 189, 195 επ.

75. Ομοίως, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει αποφανθεί ότι αποτελεσματικά ένδικα μέσα μπορούν να παρέχονται μέσω «εύλογων εναλλακτικών μέσων», όπως η διαιτησία³³.
76. Το ΕΣΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι το νομικό πλαίσιο του ΕΟΔΕ προβλέπει i) κανόνες για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του διαιτητή (άρθρο 52 παράγραφος 3 των ΚΠΔ), ii) τον δεσμευτικό χαρακτήρα του μηχανισμού διαιτησίας (άρθρο 52 παράγραφος 1 των ΚΠΔ), iii) δικαίωμα αποζημίωσης για ζημίες που οφείλονται σε παράβαση των κανόνων προστασίας δεδομένων (άρθρο 53 των ΚΠΔ) και iv) την επιβολή κυρώσεων κατά περίπτωση (άρθρο 11 του Κανονισμού Διαιτησίας του Ευρωπαϊκού Διαιτητικού Δικαστηρίου³⁴).
77. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το κόστος της διαιτησίας βαρύνει τον ΕΟΔΕ και, ως εκ τούτου, πληροί την απαίτηση τα ένδικα μέσα για την επιβολή των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων να μην συνεπάγονται απαγορευτικό κόστος³⁵.

3. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ

78. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει, καταρχάς, ότι η αξιολόγηση της πρόσβασης των δημόσιων αρχών και της χρήσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται από την Ένωση στην προκειμένη περίπτωση είναι διαφορετική από την αντίστοιχη αξιολόγηση του επιπέδου προστασίας που παρέχεται από τρίτη χώρα. Αντί να αξιολογούνται οι σχετικοί νόμοι και οι πρακτικές τρίτων χωρών σχετικά με την πρόσβαση των κυβερνήσεων, το συγκεκριμένο σενάριο απόφασης σχετικά με την επαρκή προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από διεθνή οργανισμό απαιτεί την επανεξέταση των κανόνων που καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ο εν λόγω οργανισμός επεξεργάζεται αιτήματα πρόσβασης κυβερνήσεων σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων, ιδίως, της δυνατότητας και των κανόνων που διέπουν την απόρριψη των εν λόγω αιτημάτων. Ως εκ τούτου, το πρότυπο βάσει του οποίου αξιολογείται η ουσιαστική ισοδυναμία διαφέρει, όσον αφορά την πρόσβαση των κυβερνήσεων στα δεδομένα, από τις προηγούμενες αποφάσεις περί επάρκειας.
79. Ως περαιτέρω προκαταρκτικό γενικό σχόλιο, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με πρόσθετες εξηγήσεις της Επιτροπής, ο ΕΟΔΕ δεν έχει λάβει ακόμη κανένα αίτημα πρόσβασης σε δεδομένα για σκοπούς επιβολής του νόμου ή εθνικής ασφάλειας.

³³ ΕΔΔΑ, πέμπτο τμήμα, απόφαση, αριθ. προσφυγής 415/07, Roland KLAUSECKER κατά Γερμανίας, διατίθεται στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-151029%22%7D>.

³⁴ Ο Κανονισμός Διαιτησίας του Ευρωπαϊκού Διαιτητικού Δικαστηρίου διατίθεται στον ακόλουθο σύνδεσμο <https://cour-europe-arbitrage.org/arbitration-rules/>

³⁵ Ομάδα εργασίας του άρθρου 29, έγγραφο εργασίας WP 254 αναθ.01, το οποίο εκδόθηκε στις 28 Νοεμβρίου 2017, όπως τελικά αναθεωρήθηκε και εκδόθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 2018 και εν συνεχεία εγκρίθηκε από το ΕΣΠΔ, παράγραφος 4.

80. Το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν υποβληθεί στον ΕΟΔΕ αιτήσεις για σκοπούς επιβολής του νόμου ή εθνικής ασφάλειας υποδηλώνει ότι οι κανόνες που εφαρμόζονται σε τέτοιες περιπτώσεις δεν έχουν ακόμη δοκιμαστεί στην πράξη. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ ενθαρρύνει την Επιτροπή να παρακολουθεί εάν ο ΕΟΔΕ λαμβάνει τέτοια αιτήματα στο μέλλον και πώς εφαρμόζονται οι σχετικοί κανόνες που διέπουν το συγκεκριμένο πλαίσιο. Η Επιτροπή θα μπορούσε να εξετάσει, ειδικότερα, πώς εφαρμόζονται οι κανόνες και τα πρότυπα του ΕΟΔΕ που διέπουν τα αιτήματα των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των υπηρεσιών πληροφοριών, όπως η απαίτηση να προσκομίζονται αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η διαβίβαση δεδομένων είναι αναγκαία για συγκεκριμένο σκοπό που απορρέει από την υποχρέωση συνεργασίας του ΕΟΔΕ (άρθρο 8 παράγραφος 3 των ΚΠΑ). Τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία θα αποτελούν, συνεπώς, τη βάση για την επανεξέταση από τον ΕΟΔΕ του κατά πόσον η διαβίβαση είναι αναγκαία και αναλογική (άρθρο 8 παράγραφος 4 των ΚΠΑ) ³⁶.

3.1 Επεξεργασία αιτημάτων πρόσβασης κυβερνήσεων σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ

81. Το σχέδιο απόφασης προβλέπει ότι το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου ο ΕΟΔΕ αξιολογεί αιτήματα δημόσιων αρχών σχετικά με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και απαντά σε αυτά απορρέει από το ΠΠΑ, τις απαιτήσεις των ΚΠΑ σχετικά με τις διαβιβάσεις και μεταφορές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και το δημόσιο διεθνές δίκαιο ³⁷. Ενώ το πλαίσιο αυτό εφαρμόζεται εν γένει σε αιτήματα που προέρχονται τόσο από συμβαλλόμενα όσο και από μη συμβαλλόμενα κράτη, ειδικές διατάξεις θεσπίζουν ένα διαφορετικό καθεστώς για αιτήματα που προέρχονται από δημόσιες αρχές, αφενός, συμβαλλόμενων κρατών και, αφετέρου, μη συμβαλλόμενων κρατών.
82. Όσον αφορά τα συμβαλλόμενα κράτη, οι ασυλίες του ΕΟΔΕ που καθορίζονται στο ΠΠΑ (βλ. παράγραφο 14) συμπληρώνονται από το καθήκον συνεργασίας. Το άρθρο 20 παράγραφος 1 του ΠΠΑ ορίζει ότι ο ΕΟΔΕ *συνεργάζεται συνέχεια με τις αρμόδιες αρχές των συμβαλλόμενων κρατών για να διευκολύνει την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, να εξασφαλίσει την τήρηση των αστυνομικών διατάξεων και των διατάξεων που αφορούν τη δημόσια υγεία, την εποπτεία της εργασίας ή άλλων εθνικών νόμων ανάλογης φύσης, καθώς και για να εμποδίσει τις καταχρήσεις των προνομίων, των ασυλιών και των διευκολύνσεων που προβλέπονται στο πρωτόκολλο αυτό* ³⁸. Για τον σκοπό αυτό και όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΠΠΑ, ο ΕΟΔΕ μπορεί να παραιτηθεί από τα προνόμια της ετεροδικίας και της μη υπαγωγής σε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, προκειμένου να ανταποκριθεί σε αιτήματα πρόσβασης κυβερνήσεων. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει δεόντως ότι κατά τα φαινόμενα είναι αναπόφευκτη η πρόβλεψη της δημιουργίας μηχανισμών συνεργασίας με δημόσιες αρχές από συμβαλλόμενα κράτη, οι οποίοι σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να εξυπηρετούν ακόμη και τα συμφέροντα του υποκειμένου των δεδομένων, π.χ. όταν πρόκειται για θέματα κοινωνικών παροχών και ασφάλισης του προσωπικού του ΕΟΔΕ. Ωστόσο, το άρθρο 20 παράγραφος 1 του ΠΠΑ εγείρει το ερώτημα, ιδίως όσον αφορά τα αιτήματα πρόσβασης για σκοπούς επιβολής του νόμου και εθνικής ασφάλειας, σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η υποχρέωση συνεργασίας σχετίζεται ή αλληλεπιδρά με την έννοια της ασυλίας. Η Επιτροπή έχει επισημάνει ότι οι κανόνες του ΕΟΔΕ σχετικά με τη συνεργασία νοούνται ως μέρος της ευρύτερης γενικής αρχής της

³⁶ Σχετικά με το νομικό πλαίσιο για τις διαβιβάσεις, ανατρέξτε επίσης στις παραγράφους 56 και 57 της παρούσας γνωμοδότησης.

³⁷ Βλ. αιτιολογική σκέψη 96 του σχεδίου απόφασης.

³⁸ Σύμφωνα με τις πρόσθετες πληροφορίες που παρείχε η Επιτροπή, ο ΕΟΔΕ δεν έχει μέχρι στιγμής ασκήσει την εξουσία που του παρέχουν το άρθρο 20 παράγραφος 2 και το άρθρο 25 του ΠΠΑ για τη σύναψη συμπληρωματικών συμφωνιών με ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη για σκοπούς επιβολής του νόμου ή εθνικής ασφάλειας.

ασυλίας και, ως εκ τούτου, ο ΕΟΔΕ αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να απορρίπτει αιτήματα για τους προαναφερθέντες σκοπούς, ανεξάρτητα από το άρθρο 20 παράγραφος 1 του ΠΠΑ. Το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει περαιτέρω το σημείο αυτό στην απόφαση.

83. Η απόφαση σχετικά με το εκάστοτε αίτημα συνεργασίας εναπόκειται στον πρόεδρο του Γραφείου, ο οποίος, σύμφωνα με το σχέδιο απόφασης, ασκεί τη σχετική εξουσία κατά διακριτική ευχέρεια ³⁹. Ενώ το σχέδιο απόφασης αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΠΠΑ ως νομική βάση για την άρση της ασυλίας του Οργανισμού, δεν προσδιορίζει με σαφήνεια κάποια διάταξη που να κατοχυρώνει τη σχετική διακριτική ευχέρεια του προέδρου και να καθορίζει τα κριτήρια που διέπουν την άσκηση της κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με αίτημα συνεργασίας. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2 του ΠΠΑ, ο πρόεδρος υποχρεούται να αίρει την ασυλία όποτε κρίνει ότι αυτή παρεμποδίζει την απρόσκοπτη απονομή της δικαιοσύνης και ότι η άρση της δεν θίγει τα συμφέροντα του Δικαστηρίου. Η απαίτηση αυτή εγείρει πρόσθετα ερωτήματα σχετικά με την έκταση της διακριτικής ευχέρειας του προέδρου. Ως εκ τούτου, σε συνέχεια της προηγούμενης παραγράφου, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει τις εν λόγω πτυχές στην απόφαση.
84. Εάν ο ΕΟΔΕ επιλέξει να συμμορφωθεί προς αίτημα πρόσβασης από συμβαλλόμενο κράτος σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 1 του ΠΠΑ, ισχύουν οι απαιτήσεις των ΚΠΔ για τις διαβιβάσεις (βλ. παράγραφο 38 επ.) ⁴⁰. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, ανεξάρτητα από το αν το συμβαλλόμενο κράτος είναι κράτος μέλος του ΕΟΧ ή αν χαρακτηρίζεται ως τρίτη χώρα από τη σκοπιά της νομοθεσίας της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Ωστόσο, οι κανόνες για τις διαβιβάσεις (transmissions), σε αντίθεση με το καθεστώς που ισχύει για τις μεταφορές (transfers) σε δημόσιες αρχές κρατών που δεν συμμετέχουν ως συμβαλλόμενα κράτη στον ΕΟΔΕ, δεν απαιτούν ρητά να εξασφαλίζεται επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων που διαβιβάζονται στη χώρα του αποδέκτη ⁴¹. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ δράττεται της ευκαιρίας να υπενθυμίσει ότι στις κατευθυντήριες γραμμές του σχετικά με το άρθρο 48 ΓΚΠΔ ⁴² ορίζεται ότι, όταν τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στην ΕΕ διαβιβάζονται ή κοινοποιούνται ως απάντηση σε αίτημα αρχής τρίτης χώρας, η εν λόγω κοινοποίηση υπόκειται στον ΓΚΠΔ και συνιστά διαβίβαση κατά την έννοια του κεφαλαίου V. Αυτό σημαίνει ότι, όπως και για κάθε διαβίβαση που υπόκειται στον ΓΚΠΔ, πρέπει στο άρθρο 6 να υπάρχει νομική βάση για την επεξεργασία και στο κεφάλαιο V ο λόγος διαβίβασης ⁴³. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠΔ επιβεβαιώνει το αίτημά του για παροχή διευκρινίσεων που διατυπώνεται στην παράγραφο 41 ανωτέρω και καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει ποιες εγγυήσεις ισχύουν επίσης όσον αφορά τις διαβιβάσεις που βασίζονται σε αιτήματα πρόσβασης κυβερνήσεων, ιδίως αιτήματα για σκοπούς επιβολής του νόμου και εθνικής ασφάλειας. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι απαιτήσεις του κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ, στον βαθμό που απαιτείται για την εξακρίβωση της ουσιαστικής ισοδυναμίας, εκπληρώνονται επαρκώς, μεταξύ άλλων στις περιπτώσεις που η έννοια των τρίτων χωρών στο δίκαιο της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και το νομικό πλαίσιο του ΕΟΔΕ δεν συμπίπτουν πλήρως ⁴⁴.

³⁹ Βλ. αιτιολογική σκέψη 97 του σχεδίου απόφασης.

⁴⁰ Ό.π.

⁴¹ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 63-65 του σχεδίου απόφασης και άρθρο 8 των ΚΠΔ.

⁴² Κατευθυντήριες γραμμές 02/2024 του ΕΣΠΔ σχετικά με το άρθρο 48 του ΓΚΠΔ, οι οποίες εγκρίθηκαν στις 2 Δεκεμβρίου 2024.

⁴³ Ό.π. παράγραφος 9.

⁴⁴ Καίτοι το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι όλα τα συμβαλλόμενα κράτη είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΕΣΔΑ και της Σύμβασης 108, υπενθυμίζει ότι η επικύρωση των εν λόγω πράξεων ενδέχεται να μην προβλέπει από μόνη της ένα ουσιαστικά ισοδύναμο επίπεδο προστασίας, καθώς αυτό εξαρτάται, ιδίως, από τη συγκεκριμένη εφαρμογή τους σε κάθε χώρα.

85. Καίτοι το ΕΣΠΔ αναγνωρίζει ότι το επεξηγηματικό σημείωμα του ΕΟΔΕ σχετικά με τη διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αναφέρει ότι, προκειμένου να παρασχεθούν κατάλληλες εγγυήσεις για την πραγματοποίηση των διαβιβάσεων, θα πρέπει να εισαχθούν ειδικές διατάξεις για την προστασία των δεδομένων σε εκτελεστές πράξεις, όπως μνημόνια συνεννόησης ή διοικητικές ρυθμίσεις⁴⁵, ενδέχεται να μην είναι εφικτή στην πράξη η εφαρμογή των εν λόγω εγγυήσεων έναντι των αρχών επιβολής του νόμου και των εθνικών υπηρεσιών ασφάλειας. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συμβαλλόμενα κράτη τα οποία δεν είναι κράτη μέλη του ΕΟΧ, ιδίως για σκοπούς επιβολής του νόμου και εθνικής ασφάλειας, χρήζει ιδιαίτερης προσοχής από την Επιτροπή.
86. Δεδομένου ότι δεν υπάρχει καμία νομική πράξη που να ρυθμίζει ειδικά την επεξεργασία, από τον ΕΟΔΕ, αιτημάτων προερχόμενων από δημόσιες αρχές μη συμβαλλόμενων κρατών, εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες για τις διαβιβάσεις («transfers») βάσει των ΚΠΔ, οι οποίοι είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιοι με εκείνους του κεφαλαίου V του ΓΚΠΔ (βλ. παραγράφους 35 και 36).

3.2 Περιορισμός των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων

87. Το άρθρο 25 των ΚΠΔ προβλέπει ότι ειδικές νομικές διατάξεις στο νομικό πλαίσιο του ΕΟΔΕ μπορούν, υπό προϋποθέσεις που αντικατοπτρίζουν σε μεγάλο βαθμό τις απαιτήσεις του άρθρου 23 του ΓΚΠΔ, να περιορίζουν την άσκηση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων (βλ. παράγραφο 33 επ.). Στο πλαίσιο της πρόσβασης της κυβέρνησης, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι ο περιορισμός που περιέχεται στην εγκύκλιο αριθ. 420 (στοιχείο η) ενδέχεται να επιτρέπει τη διασταλτική ερμηνεία του περιορισμού της άσκησης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων, καθώς αναφέρεται ευρέως σε σενάρια «παροχής ή λήψης συνδρομής προς ή από αρμόδιες δημόσιες αρχές, μεταξύ άλλων από τα συμβαλλόμενα κράτη του ΕΟΔΕ και διεθνείς οργανισμούς». Μολονότι αναγνωρίζει ότι το πεδίο εφαρμογής της διάταξης αυτής περιορίζεται στο προσωπικό του ΕΟΔΕ, το ΕΣΠΔ καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί την πρακτική εφαρμογή της.

4. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

88. Όσον αφορά την παρακολούθηση και την επανεξέταση της απόφασης επάρκειας, το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, «Ομοίως, όσον αφορά το γεγονός ότι το επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζει η τρίτη χώρα ενδέχεται να μεταβληθεί, στην Επιτροπή απόκειται, μετά την έκδοση αποφάσεως [περί επάρκειας] βάσει του άρθρου [45 του ΓΚΠΔ], να ελέγχει ανά τακτά χρονικά διαστήματα αν η διαπίστωση σχετικά με το ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζει η τρίτη αυτή χώρα παραμένει δικαιολογημένη από πραγματικής και νομικής απόψεως. Η επαλήθευση αυτή είναι, σε κάθε περίπτωση, επιβεβλημένη όταν υφίστανται ενδείξεις που προκαλούν αμφιβολίες ως προς ζήτημα αυτό»⁴⁶.

⁴⁵ [EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note \(Διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ, επεξηγηματικό σημείωμα\), έκδοση Ιανουαρίου 2024](#), σ. 6.

⁴⁶ ΔΕΕ, 6 Οκτωβρίου 2015, απόφαση στην υπόθεση C-362/14, Maximilian Schrems κατά Data Protection Commissioner («Schrems»), σκέψη 76. Βλ. επίσης σχέδιο απόφασης, αιτιολογική σκέψη 105 και άρθρο 3 παράγραφος 5.

89. Το ΕΣΠΔ θεωρεί ότι η εποπτική λειτουργία –και ιδίως η άσκηση ερευνητικών και διορθωτικών εξουσιών– καθώς και η πρόσβαση κυβερνήσεων σε δεδομένα που διαβιβάζονται από την ΕΕ στον ΕΟΔΕ χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής κατά τη διάρκεια των επόμενων περιοδικών επανεξετάσεων. Ομοίως, κατά την παρακολούθηση της απόφασης επάρκειας η Επιτροπή θα πρέπει να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή στην εξέλιξη των κανόνων που συμπληρώνουν τους ΚΠΔ, όπως είναι η απόφαση του προέδρου του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας, της 12.07.2024, σχετικά με την εκτελεστικότητα των συστάσεων του ΥΠΔ που έχει εγκρίνει το Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων στο πλαίσιο ελέγχων και επιθεωρήσεων της προστασίας των δεδομένων, το έγγραφο «Data Protection Oversight - How the Data Protection Officer conducts DP Audits and DP Inspections» (Εποπτεία της προστασίας των δεδομένων – Πώς ο υπεύθυνος προστασίας των δεδομένων διενεργεί ελέγχους και επιθεωρήσεις προστασίας των δεδομένων) και το επεξηγηματικό σημείωμα «EPO transmission and transfer of personal data, Explanatory Note» (Διαβίβαση και μεταφορά δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον ΕΟΔΕ, επεξηγηματικό σημείωμα) έκδοση Ιανουαρίου 2024.
90. Το ΕΣΠΔ επισημαίνει ότι η επανεξέταση της διαπίστωσης της επάρκειας θα πραγματοποιείται τουλάχιστον ανά τετραετία, σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ.
91. Όσον αφορά την πρακτική συμμετοχή του ΕΣΠΔ και των εκπροσώπων του στην προετοιμασία και τη διεξαγωγή των μελλοντικών περιοδικών επανεξετάσεων, το ΕΣΠΔ επαναλαμβάνει ότι κάθε σχετική τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένης της αλληλογραφίας, θα πρέπει να κοινοποιείται γραπτώς στο ΕΣΠΔ εγκαίρως πριν από την επανεξέταση.
92. Το ΕΣΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το σχέδιο απόφασης προβλέπει τη συμμετοχή του ΕΣΠΔ στην ειδική συνεδρίαση που διοργανώνεται μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΟΔΕ με θέμα την επανεξέταση της λειτουργίας της απόφασης περί επάρκειας.

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η πρόεδρος

(Anu Talus)